Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Manolo Larrañaga Juaristi

Azkoitia, Gipuzkoa (1927-2023)

Aurkibidea

Biografia

San Martin kalean jaio zen, zortzi anai-arrebatan seigarrena. Urtea egin aurretik San Martin auzora joan ziren bizitzera. Gurasoak ere azkoitiarrak zituen. Aitarengandik jaso zuen musikarako zaletasuna. 6-7 urterekin elizako koruan hasi zen eta solfeoa ere ikasten zuen bertan. Handik gutxira Azkoitiko Udal Musika Bandan hasi zen, lehenbizi "rekintoa"rekin eta gerora saxofoiarekin eta klarinetearekin. 1979an Iraurgi abesbatza sortu zuten eta bera izan zen lehenengo zuzendaria. Azkoitiko ikastolaren sorreran ere parte hartu zuen. Pilotari profesionala izan zen.

Zintak

AZK-063

- **Proiektua**: Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Data**: 2020-02-17
- **Iraupena**: 90 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Umetan zapoka eta txorro-morroka jolasean

- **Erref**: AZK-063/004
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:05:36. **Bukatu**: 00:06:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak. Zapoka: ezkutatu eta bilatzen. Txorro-morroka nola jolasten zuten.

2. La Salleko fraideak, maisu onak

- **Erref**: AZK-063/007

- **Iraupena**: 0:02:12. **Hasi**: 00:07:57. **Bukatu**: 00:10:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:
Ume-umetan, 3 urte ingururekin, Miserikordiako eskolan hasi zen. Gero La Salleko fraideekin ibili zen Floreagan. Berak ez zuen ezagutu, baina La Salleko fraideak aurretik eliza aurreko eraikin batean egon omen ziren. Maisu onak ziren La Sallekoak, baina herriko jauntxoei hori ez zitzaien gustatzen eta kendu egin zituzten. Askok bazekiten euskaraz, baina eskolak gaztelaniaz ematen zituzten.

3. 1937an on Migel abadegaia izan zuen irakasle

- **Erref**: AZK-063/008
- **Iraupena**: 0:03:09. **Hasi**: 00:10:09. **Bukatu**: 00:13:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Gerra sasoian La Salleko fraideek alde egin zuten eta handik aurrera hainbat irakasle izan zituzten. On Migel abadegaiarekin ibili ziren udaletxean 1937an. Irakaslearen arreta erakarri zuen Manolok, ikasketetan azkarra zelako, eta handik urte batzuetara Azkoitira etorri eta Nafarroako herri txiki batera berarekin joateko gonbita egin zion. Ordurako Lizarrako abadea zen on Migel. Ez du gogoan zein zen herria, baina bai nola joan zen, maleta txikia hartuta. Etxerakoan, maleta irinez eta bestelakoz beteta ekarri zuen.

4. Gerraosteko gosetearen eragina erakusten duen anekdota

- **Erref**: AZK-063/010
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:13:29. **Bukatu**: 00:14:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerraostean ez zegoen jatekorik eta gosea pasa behar. Orduko gosetearen eragina erakusten duen anekdota bat kontatzen du, bere amaginarrebaren ingurukoa.

5. Elizako horman pilotan aritzearren, bost pezetako isuna

- **Erref**: AZK-063/013
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:16:31. **Bukatu**: 00:17:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Atanotarrek pilotari ona izatearen fama dute eta berari ere hortik etorriko zitzaion agian zaletasuna (aitita zuen Atanokoa). Garai batean ez zegoen beste aukerarik: futbola edo pilota. Edozein hormatan egiten zuten pilotan. Elizako horman pilotan arituz gero 5 pezetako isuna jarriko zela esaten zuen kartela ezagutu zuen.

6. Herriko pilotagileak; mutikoek biguntzen zituzten pilotak

- **Erref**: AZK-063/015
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:17:47. **Bukatu**: 00:19:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Herriko pilotagileak: Eugenio `Atano´, `Txikito III´.a eta "Caballo Rojo" (hau geroago Kataluniatik etorria). Pilota zuriak belztu egin behar izaten omen ziren. Horretarako, mutil gazteei ematen zizkieten pilotak, pezeta batzuen truke, pilotak erabiliz biguntzeko.

7. Garai bateko piloten eta gaur egungoen arteko aldea

- **Erref**: AZK-063/016
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:19:28. **Bukatu**: 00:20:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pilotak egiteko, goma jartzen zitzaien barruan, gero hariarekin bildu eta gainetik larrua josi. Garai bateko piloten eta gaur egungoen arteko aldea. Gaur egun indar handiagoa behar dela uste du eta pilota lehen baino azkarrago etortzen dela iruditzen zaio.

8. Gaztetxoek kontzejupean pilotan jokatzeko aukerarik ez

- **Erref**: AZK-063/017
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:20:59. **Bukatu**: 00:22:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Helduak ibiltzen ziren kontzejupean pilotan eta gaztetxoek ez zuten han jokatzeko aukera askorik izaten. Goiko Losan ere aritzen ziren, baina han ezin aritu euria zenean. Gurea pilotalekuan ordaindu egin behar izaten zen.

9. Pilotari profesionala izana; eskuekin arazoak

- **Erref**: AZK-063/020
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:24:17. **Bukatu**: 00:25:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Zaharragoei begiratuta ikasten zuten pilotan. Hemezortzi urte ingururekin hasi zen partidak jokatzen, lehenengo afizionatu moduan eta gerora profesionaletan. Eskuetatik txarto ibiltzen zen eta beldurrez irteten zen frontoira. Orduan ez zen takorik erabiltzen, esparatrapua bakarrik. Gaur egun takoak beharrezkoak direla uste du. Eskua zaintzeko, izotza erabiltzen zuen.

10. Pilota apustu asko kontzejupean

- **Erref**: AZK-063/022
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:28:04. **Bukatu**: 00:29:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pilotako apustu asko egiten ziren kontzejupean. Lagunarteko apustuak izan arren, ez zen diru asko edukitzen eta serio jarduten zuten. `Atano III.a´ zen abilena kontzejupean jokatzen.

11. Kontzejupeko pilotariak; Sebastian Larrañaga `Koskor´

- **Erref**: AZK-063/024
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:29:33. **Bukatu**: 00:31:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Kontzejupean pilotan nortzuk aritzen ziren bere garaian. Atano VIII.a. Sebastian Larrañaga `Koskor´ ere sarri ibiltzen zen. Pilotaleku handian ez zen hain ongi konpontzen, baina kontzejupean abila zen. Bikote ona osatzen zuten biek. Berak atzean jokatzen zuen.

12. Pilota partidak zuriz jantzita eta abarketa zuriekin

- **Erref**: AZK-063/028
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:33:23. **Bukatu**: 00:35:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Gehienbat Eibarren jokatzen zituen pilota partidak. Uda partean Zarautzen, hango frontoi txiki batean. Logroñora edo Gasteizera ere joaten ziren. Ordaindu egiten zieten, baina ez zela asko izango dio. Arropa zuria eta abarketa zuriak erabiltzen zituzten. `Atano III´.ak txapelarekin jokatzen zuen; berak ez du besterik ezagutu.

13. Pilota partida txarra egindakoan, txistuak

- **Erref**: AZK-063/030
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:37:01. **Bukatu**: 00:38:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Hiru epaile egoten ziren pilota partidetan, aulkian eserita. "Botilleroak". Jendeak txistua jotzen zuen pilota partidan tanto batzuk galtzen zituztenean. Oraingo ikusleak zintzoagoak direla dio. Garai batean trabes asko egiten zen.

14. Umetatik elizako koruan eta solfeoa ikasten Jose Izurrategirekin

- **Erref**: AZK-063/035
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:41:28. **Bukatu**: 00:43:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
6-7 urterekin elizako koruan hasi zen. Mutikoak bakarrik joaten ziren. Emakumezkoek korura igotzea ere debekatuta zuten. Abestu izan zuten neskekin batera, baina mutilak goitik eta neskak behetik. Jose Izurrategi organista zen koruaren arduraduna. Solfeoa ere irakasten zien.

15. Meza nagusian kantuan

- **Erref**: AZK-063/037
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:43:35. **Bukatu**: 00:45:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Koruan zebiltzan mutikoek igandeko meza nagusian abesten zuten. Orduan

meza nagusia oso luzea izaten zen, abadeek sermoi luzeak egiten zituzten eta. Mezan zer kantatzen zuten. Kredoa ere abestu egiten zuten eta horrek ere meza luzatzen zuen.

16. Musikazaletasuna aitarengandik

- **Erref**: AZK-063/039
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:46:10. **Bukatu**: 00:47:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Oso gazterik hasi zen "rekinto"a jotzen Azkoitiko Udal Musika Bandan. Musika tresnak herriak jartzen zituen. Anaia nagusiagoak ere Musika Bandan ibiliak ziren. Anaietako bat "Los Xey" taldeko kidea izan zen. Aita zen musikazalea.

17. Azkoitiko Musika Banda; Aranguren zuzendaria

- **Erref**: AZK-063/041
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:48:21. **Bukatu**: 00:50:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Bera hasi zenean, Aranguren zen Azkoitiko Musika Bandaren zuzendaria. Gero Zestoara joan zen. Organista zen eta bere eskuen inbidia omen zuen, esku finak zituelako. Astean bi entsegu egiten zituzten. Non entseatzen zuten.

18. Udal Musika Bandaren kalejira eta kontzertuak

- **Erref**: AZK-063/042
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:50:09. **Bukatu**: 00:53:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:
Azkoitiko Musika Bandak egun zehatz batzuetan kontzertuak eskaintzen zituen kontzejupean: Andramarietan, Pazko egunean... Andramarietan goizeko seietan jotzen zuten diana. Kalejirak Kale Nagusian egiten ziren batez ere. Nolako abestiak jotzen zituzten.

19. Igandeetako dantzaldian dantza solteko piezak jo behar

- **Erref**: AZK-063/043
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:53:22. **Bukatu**: 00:55:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Igandeetan dantzarako piezak jotzen zituen Udal Musika Bandak plazan, baina dantza lotua debekatuta zegoen eta solteko piezak jo behar. Udala izaten zen debekua jartzen zuena, nahiz eta agian elizatik etorri agindua. Kontzertuak eskaintzeko, egun zehatzak izaten zituzten egutegian, baina alkateak beste egunen bat gehitzeko eskubidea zuen. Hilean zenbat ordaintzen zieten.

20. 16 urterekin Udal Musika Banda utzi eta `Txanbolin´ekin itzuli

- **Erref**: AZK-063/044
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:55:44. **Bukatu**: 00:57:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Airezko hainbat instrumentu jo izan zituen. 16 urte ingururekin utzi egin zuen Udal Musika Banda, pilotan aritzeko txarra zela esan ziotelako. `Txanbolin´ zuzendari lanean hasi zenean, itzultzeko eskatu zion. Berari ez zitzaion gustatzen igandetako dantzaldietan jotzea eta halaxe egin zuten tratua: entsegu eta kontzertuetara joan eta erdia ordainduko ziotela.

21. Iraurgi abesbatzaren sorrera 1979an

- **Erref**: AZK-063/046
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:57:29. **Bukatu**: 01:00:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
1979an Iraurgi abesbatza sortu zuten elizako koruan zebiltzanek. Kanpora ere joan nahi zuten eta, horretarako, elizatik kanpoko beste koru bat sortu behar. Elizako koruko zuzendariari esan zioten berak zuzentzeko korua, baina hark ezin zuenez, Manolo izan zen zuzendaria lehenbiziko urteetan.

22. Iraurgi abesbatzarekin munduan zehar

- **Erref**: AZK-063/048
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 01:01:03. **Bukatu**: 01:03:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Iraurgi abesbatzaren inguruko kontuak. Era guztietako kantak abesten zituzten: elizakoak, atzerrikoak... Parrokoak alemanez zekien, urte luzez han egondakoa zelako, eta alemanez abestu behar zenean, hark irakasten zien nola ahoskatu. Zer herrialdetara joan izan ziren. Alemaniara joan ziren batean meza lau hizkuntzatan eman zuten.

23. Garai batean tabernetan edo elkarteetan abesteko ohitura

- **Erref**: AZK-063/051
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 01:05:30. **Bukatu**: 01:07:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Taberna giroa » Elkarte gastronomikoak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Garai batean gizonezkoek tabernetan kantatzeko ohitura handia zuten. Beraiek elkartean abesten zuten asko. Otxote bat ere osatu zuten, gainera. Halako taldeek indarra zuten orduan. Anaia Kontrapuntoak taldeko kide izan zen. Gogoan du behin elkartetik irten eta kantuan hasi zirela kalean. Amaitu zutenean, jendeak txaloak jo zizkien leihoetatik.

24. "Elurra mara-mara ari da... " kanta

- **Erref**: AZK-063/053
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 01:08:42. **Bukatu**: 01:09:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
"Elurra mara-mara ari da... " kanta errusiarraren zati batzuk abesten ditu. Asko abesten zela dio.

25. Azkoitiko ikastolaren sorrera

- **Erref**: AZK-063/056
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:11:11. **Bukatu**: 01:12:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Raimundo Alberdi izan zen ikastolaren sorreran eragile nagusiena. Manoloren anaia hari laguntzen ibili zen. Beste herri batzuetako mugimendua ikusita hasiko ziren beharbada, baina euskaltzaletasuna handia zen orduan. Gurasoak eta euskaltzaleak izan ziren ikastolaren bultzatzaileak.

26. Herritarren laguntza ikastola sortzeko

- **Erref**: AZK-063/059
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 01:15:58. **Bukatu**: 01:18:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastolako diruzain lanean ibili zen, borondatezko lanean. Gurasoek dirua ipini behar izan zuten. Laguntzaile bila ibili ziren eta herritarrek asko lagundu zuten, euskararen alde egitearren. Denborarekin gauzak garestituz joan ziren; borondatez dirua ematen zutenei ezin gehiago eskatu eta, ondorioz, ikastola gero eta okerrago.

27. Ikastolaren diru-iturriak; Goiko taberna

- **Erref**: AZK-063/062
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 01:19:13. **Bukatu**: 01:19:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ahal zen lekutik lortzen zen dirua ikastolarentzat. Goiko tabernak jaietan ez zuela irekiko eta taberna utzi zion ikastolari. Gerora guztiz itxi zen.

28. Garai bateko Azkoitia

- **Erref**: AZK-063/068
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 01:22:27. **Bukatu**: 01:24:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Garai batean "Espiritu santua" esaten zitzaion kalean bi etxe berdin-berdin zeuden eta "etxe berriak" esaten zieten. Kalean bertan ere baratze asko ziren orduan. Katalango etxea. Geltoki inguruan ez zegoen ezer. Kotxerik ez zen pasatzen kalean eta mutikotan non jarduten zuten futbolean.

29. Azkoitiko kale-baserriak; Kiruri eta Etxaluz

- **Erref**: AZK-063/069
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 01:24:22. **Bukatu**: 01:26:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Eliza ondoan Kiruri baserria zegoen. Baserritarrak kalera joaten zirenean, hango ukuiluan gordetzen zituzten astoak. Non zegoen azaltzen du. Etxaluz kale-baserria non zegoen. Handik eramaten zieten esnea euren etxera.

30. Aitak inguruko neska-mutilei igerian irakasten zien

- **Erref**: AZK-063/072
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 01:27:02. **Bukatu**: 01:29:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Aitak auzoko neska-mutikoei igerian irakasten zien, arratsaldeetan, lanetik irtendakoan. Ibaira joaten ziren (Landakanda parean), puxikak puztuta gerrian jartzen zituzten (flotagailu moduan) eta harekin ikasten zuten. Orduko bainujantzia; "igeriko frakak" esaten zioten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com